

Το σοκ του μέλλοντος

Δρ Μάνος Δανέζης

Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστημίου Αθηνών

Είναι πλέον φανερό ότι η προσπάθεια της Αμερικανικής νέας τάξης, να ελέγξει την παγκόσμια κοινωνία μέσω του απόλυτου ελέγχου των τελευταίων αποθεμάτων ενέργειας και πρώτων υλών στέφεται από επιτυχία. Η τεράστια αύξηση της τιμής του μαύρου χρυσού και των πρώτων υλών, αφενός γονατίζει τις βιομηχανικές δομές των αναπτυγμένων χωρών, αφετέρου απαγορεύει την εκβιομηχάνιση των υπανάπτυκτων ή υπό ανάπτυξη χωρών.

Το κρίσιμο όμως γεγονός είναι ότι κατά πάσα πιθανότητα τα φαινόμενα αυτά δεν συνιστούν μια περιστασιακή κρίση, αλλά μόνιμα χαρακτηριστικά, που θα ακολουθούν την κοινωνία μας μέχρι της πλήρους συγκρότησης ενός νέου πολιτισμικού κύματος, που θα στηρίζεται σε νέες πηγές ενέργειας και πρώτων υλών. Κάτω από το πρίσμα αυτών των εξελίξεων, οι υπό ανάπτυξη κοινωνίες, αν θέλουν να επιζήσουν, θα πρέπει να αναθεωρήσουν ραγδαία την οικονομική και κοινωνική δομή τους, καθώς και την ενεργειακή πολιτική τους.

Μεγάλες επενδύσεις πρέπει να γίνουν στον τομέα των εναλλακτικών πηγών ενέργειας (ηλιακή, αιολική, βιομάζα, κλπ), ενώ άμεση θα γίνει η ανάγκη ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού, μη ενεργοβόρων κοινωνικών εξυπηρετήσεων, όπως των μαζικών μέσων μετακίνησης. Οι τεράστιες απώλειες ηλεκτρικής ενέργειας στο δίκτυο διανομής θα πρέπει να ελαχιστοποιηθούν, ενώ συγχρόνως θα πρέπει να εντατικοποιηθεί η γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή, εφόσον τα βιομηχανικά υποκατάστατα θα γίνουν πανάκριβα.

Στο επίπεδο των εξωτερικών σχέσεων θα πρέπει οι απειλούμενες κοινωνίες, να ξεπεράσουν δόγματα και αφορισμούς και χαλαρώνοντας την κλειστή έννοια των συνόρων και των στενών εθνικιστικών επιδιώξεων, να συνεργαστούν ισότιμα και συμπληρωματικά στο πλαίσιο πολυεθνικών ομάδων χωρών, που βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Αυτό που θα πρέπει να θεωρήσουμε βέβαιο είναι ότι κανένα κράτος δεν είναι πλέον διατεθειμένο να προσφέρει σε άλλα, περισσότερα από όσα αναμένει να πάρει στο μέλλον από αυτά.

Το σοκ όμως των ραγδαίων οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών, θα σημαίνει ίσως το τέλος εκείνων των κοινωνιών, οι οποίες μη κατανοώντας τα πραγματικά αίτια της κρίσης, θα πολυδιασπαστούν σε ομάδες διαμαρτυρίας, αμφισβήτησης, η ακόμα και διεκδίκησης και υπεράσπισης ενός καταναλωτικού τρόπου ζωής, που είναι δεδομένο ότι θα χαθεί με το επερχόμενο τέλος της κοινωνίας που το δημιούργησε. Επειδή όμως η κοινωνική πολυδιάσπαση και οι έντονες κοινωνικές αντιδράσεις είναι αναμενόμενο επακόλουθο του ραγδαίου παγκόσμιου κοινωνικού μετασχηματισμού, οι ευθύνες των ηγεσιών είναι τεράστιες. Η κρίση θα πάρει, εν καιρώ, εκρηκτικά ως βίαια χαρακτηριστικά, αν δεν αντιμετωπιστεί από την αρχή με πνεύμα κοινωνικής συναίνεσης και δικαιοσύνης.

Η ιστορία διδάσκει (Γαλλική, Οκτωβριανή Επανάσταση) ότι αν κατά τη διάρκεια των μεγάλων κοινωνικών μεταλλαγών, οι προνομιούχες οικονομικά και κοινωνικά τάξεις, δεν επωμιστούν έγκαιρα και δίκαια το μερίδιο του κόστους που τους αναλογεί, σύντομα θα πληρώσουν ολόκληρο το κόστος, κάτω από εξαιρετικά δυσάρεστες συνθήκες.

Οι καιροί είναι δύσκολοι και θα πρέπει να γίνει συνείδηση ότι η λύση δεν βρίσκεται στην κυριαρχία ενός κοινωνικού ρεύματος πάνω στο άλλο, αλλά στη συμμετοχή και

συναίνεση όλων των κοινωνικών ρευμάτων, σε μια πανεθνική προσπάθεια ελαχιστοποίησης των οδυνηρών επιπτώσεων της κοινωνικής παλίρροιας που σαρώνει την παγκόσμια κοινωνία.